فصلنامه توسعه اجتماعی (توسعه انسانی سابق)، دوره ۲۱، شماره ۱، پاییز ۱۴۰۵، صفحات ۱۵۴-۱۱۹

نقش بخش خصوصی در توسعه آموزش و پرورش ایران
(مورد مطالعه: شهر سبزوار)

آزاده نارنجی ثانی[۱]، دکتر علی‌اکبر محمودزاده[۲]، دکتر مسعود ایمانیان اردبیلی[۳]

تاریخ وصول: ۱۴۰۴/۱۰/۹ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۲/۵

چکیده:

خصوصی‌سازی به معنای جذب منابع بیشتر برای آموزش استفاده کارآمدتر از این منابع و انعطاف‌پذیری بیشتر در ارائه خدمات آموزشی است. هدف از انجام پژوهش حاضر بررسی روند مشارکت بخش خصوصی در توسعه آموزش و پرورش ایران از ابتدای انقلاب اسلامی تا کنون و عوامل اقتصادی ـ اجتماعی مؤثر بر آن؛ مطالعه موردی: آموزش و پرورش شهرستان سبزوار بوده است. روش تحقیق کمی آزمون مقایسه میانگین‌ها (T-Test) تحلیل واریانس، تحلیل همبستگی و رگرسیون. داده‌های خام بدست آمده از جامعه آماری با استفاده از تکنیک‌های آماری مناسب و نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل گرفته شده است. جامعه‌ی آماری پژوهش حاضر کلّیه مالکین و سهامداران مدارس غیر انتفاعی شهرستان سبزوار می‌باشند که در مجموع ۱۲۵ نفر بودند و به علت پایین بودن تعداد افراد جامعه از روش تمام شماری استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد اهمیت توجه به متغیرهای مختلف در افزایش مشارکت بخش خصوصی در توسعه آموزش و پرورش است. تحلیل‌های آماری و تأیید فرضیات مختلف، بر لزوم اصلاحات قانونی، ایجاد ثبات در سیاست‌ها و توجه به عوامل اجتماعی و اقتصادی برای جذب مشارکت بخش خصوصی تأکید دارند. این نتایج با پژوهش‌های پیشین نیز همسو بوده و اعتبار یافته‌ها را تقویت می‌کند؛ لذا پیشنهاد می‌شود که سیاست‌گذاران و مسئولین با توجه به این نتایج، برنامه‌ها و استراتژی‌های مناسبی برای افزایش مشارکت بخش خصوصی تدوین و اجرا کنند.

مفاهیم کلیدی: *روند مشارکت، بخش خصوصی، توسعه، آموزش و پرورش، عوامل اقتصادی ـ اجتماعی*

---

[۱] دانشجوی دکتری، گروه جامعه‌شناسی، واحد قوچان، دانشگاه آزاد اسلامی، قوچان، ایران
azadeh.nj.sani@gmail.com

[۲] استادیار گروه جامعه‌شناسی، واحد شیروان، دانشگاه آزاد اسلامی، شیروان، ایران (نویسنده مسئول)
mahmoudzadeh@iauq.ac.ir

[۳] استادیار گروه جامعه‌شناسی، واحد قوچان، دانشگاه آزاد اسلامی، قوچان، ایران imanian1720@iauq.ac.ir

مقدمه و بیان مسأله

در جهان امروز، بر اساس آمار و ارقام، بخش خصوصی در آموزش و پرورش، چه در کشورهای توسعه یافته و چه در کشورهای توسعه نیافته نقش مهم و رو به گسترشی دارد، هر چند در رابطه با سهم بخش خصوصی در آموزش و پرورش میان کشورهای توسعه یافته و توسعه نیافته تفاوت‌هایی وجود دارد. در این میان ولی وضعیت کشور ایران فاصله زیادی را با این دو گروه از کشورها نشان می‌دهد؛ به گونه‌ای که میزان ورود خصوصی‌سازی در آموزش و پرورش نه تنها فاصله بسیار زیادی با کشورهای توسعه یافته دارد، بلکه کشورهای در حال توسعه هم از این حیث از ایران پیش افتاده‌اند (*Gholizadeh, 2015*). آموزش به لحاظ تاریخی وظیفه بخش خصوصی و مشخصاً والدین دانش‌آموزان بوده است. دولت‌ها کوتاه زمانی است که آموزش و پرورش را به‌عنوان وظیفه خویش تعریف و به واسطه مزایای اقتصادی ـ اجتماعی مترتب بر آموزش برای کل کشور، در ارائه آموزشی کیفی به فرزندان ملت اهتمام کرده‌اند. در چند دهه اخیر و مشخصاً از دهه ۱۹۷۰ به این طرف به واسطه چالش‌هایی که آموزش و پروش در ارائه درست آموزش با آنها روبه‌رو بوده است، شاهد ظهور دوباره حضور بخش خصوصی در عرصه آموزش بوده‌ایم. در حال حاضر اگر چه آموزش در بیشتر کشورها عمدتاً در درست دولت‌ها باقی مانده است، با این حال روند حرکت به سمت سپردن آموزش به دست بخش خصوصی به سرعت فزاینده است. این حرکت از چالش‌های پیش‌روی دولت‌ها و همچنین از این واقعیت الهام گرفته است که آموزش در برگیرنده منافع خصوصی است و بخش خصوصی به‌ویژه والدین باید هم در تأمین مالی و هم در تدارک آموزش نقشی فعال‌تر ایفا کند. در ایران مشارکت دولت و بخش خصوصی در آموزش و پرورش پس از انقلاب به دلیل رشد جمعیت و تشدید نیاز به امکانات آموزشی برای افراد لازم‌التعلیم و عدم توان دولت در تأمین هزینه‌های مربوطه شکل گرفت. در این راستا مدارس غیر انتفاعی به‌عنوان بارزترین شکل مشارکت بخش خصوصی در آموزش و با هدف افزایش پوشش هر چه بیشتر دانش‌آموزان و توزیع بهتر امکانات و بودجه آزاد شده آموزش و پرورش در جهت کیفیت بخشی به آموزش دولتی تأسیس شدند (*Shiravand & et. al, 2016*). در حال حاضر وزارت آموزش و پرورش با تحت پوشش قرار دادن حدود ۱۲ میلیون و ۸۰۰ هزار نفر دانش‌آموز و یک میلیون و ۳۰ هزار نفر پرسنل در ۱۴۵ هزار آموزشگاه، بزرگترین و گسترده‌ترین مجموعه دولتی را تشکیل می‌دهد (*Ministry of Education, 2022*)؛ که از این تعداد یک میلیون و۱۰۰ هزار نفر دانش‌آموز در ۱۵۸۰۰ آموزشگاه غیر دولتی تحت پوشش آموزش غیر دولتی قرار دارند که حدود ۵/۸ درصد از جمعیت دانش‌آموزی کشور را در

بر می‌گیرد. این امر سهمی اندک در کاهش بار سنگین تأمین مالی آموزش و پرورش بر عهده دارد. از این‌رو چالش‌های آموزش و پرورش در زمینه تأمین مالی به قوت خود باقی است (*Program & Budget Organization, 2019*). در اوایل حکومت رضا شاه (۱۳۰۹)، بر تأسیس مدارس دولتی تأکید گردید. در دوره هفتم قانون‌گذاری مجلس، طبق ماده واحده؛ مدارس ملی رسمیت یافت و مجوز قانونی برای تأسیس به دست آوردندو در شهریور ۱۳۲۰ خورشیدی و دوره پهلوی دوم، دولت کمک‌هایی را در اختیار مدارس خصوصی قرار داد. سپس در سال ۱۳۲۱ خورشیدی شورای فرهنگ در شهرها تشکیل شد تا مردم در کار فرهنگ مشارکت کنند. در سال ۱۳۴۴ دولت رسماً تأسیس مدارس خصوصی را تشویق کرد. در نوزدهم بهمن ۱۳۴۸، قانون شوراهای منطقه‌ای به تصویب رسید و سبب شد تا امکانات باز هم بیشتری برای حضور مردم و همچنین مقدمات واگذاری امور مالی و اداری در هر منطقه فراهم شود و در نهایت در سال ۱۳۴۸ آیین‌نامه تأسیس مدارس غیر دولتی از تصویب شورای عالی آموزش و پرورش گذشت. در سال‌های ۱۳۵۰ و ۱۳۵۱، دبیرستان‌های غیر دولتی و در سال‌های ۱۳۵۱ و ۱۳۵۲، دبستان‌های غیر دولتی (مدارس ملی نامیده می‌شدند) به بالاترین رشد خود رسیدند (حدود ۱۰/۱۳ درصد کل دانش‌آموزان در مدارس خصوصی یا ملی تحصیل می‌کردند (*Fadaeikayvani & et. al, 2017*).

با وقوع انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷، مدارس ملی که نشانه بارز خصوصی‌سازی در آموزش و پرورش بود تعطیل شدند. با تدوین و تصویب قانون اساسی جمهوری اسلامی، ساختار آموزش و پرورش در آغاز به تمامی دولتی گردید. بر اساس اصول دوم و سوم قانون اساسی دولت نه تنها به شکل کلی می‌بایست برای رشد فضائل اخلاقی و برقراری عدالت بکوشد بلکه به شکل اختصاصی در اصل سوم این قانون ذکر شده است آموزش و پرورش و تربیت بدنی رایگان را برای همه در همه سطوح مهیا کند. همچنین به شکلی آشکار و اختصاصی در اصل سی قانون اساسی تأکید شده است که "دولت موظف است وسایل آموزش و پرورش رایگان را برای همه ملت تا پایان دوره متوسطه فراهم سازد" (*The Constitution of the Islamic Republic of Iran, 2008*) علت استفاده از نام مدارس غیر انتفاعی برای خصوصی‌سازی مدارس این بود که دولت و سازمانی‌های حاکمیتی نگران آن بودند که کسب سود و نگاه درآمدزایی بر کسب علم و دانش و فضیلت‌های اخلاقی غلبه نکند. بدین ترتیب اولین مدرسه غیر انتفاعی برای سال تحصیلی ۱۳۶۹-۱۳۶۸ ثبت نام و آغاز به کار کرد. در سال ۱۳۶۹ مدارس غیر انتفاعی تنها ۰/۳ درصد مدارس کشور و تعداد دانش‌آموزان آنها هم فقط ۰/۲ درصد دانش‌آموزان کشور بود. پس از ده سال سهم این دانش‌آموزان ۳/۷ درصد و تا

سال ۱۳۸۷، دانش‌آموزان مدارس غیر انتفاعی ۷/۷ درصد دانش‌آموزان کل کشور یعنی به تعداد ۱۱۰۶۶۷۹ نفر رسید و بالاخره در سال ۱۳۹۵، رقم دانش‌آموزان مشغول تحصیل در مدارس خصوصی به ۱۳۵۵۲۲۷ نفر یعنی ۱۰/۶۶ درصد کل دانش آموزان نائل شد (*Gholizadeh, 2015*).

چنانچه آمار نشان می‌دهد خصوصی‌سازی در جهان در حال گسترش است. چنانچه بر اساس مطالعات ورگر و همکارن (۲۰۱۶)، مبتنی بر آمار یونسکو، از سال ۱۹۹۰ تا سال ۲۰۱۲، جهان بجز آفریقای جنوبی، شاهد افزایش ثبت نام در مدارس بخش خصوصی است. همچنین هزینه برای آموزش خصوص در ۲۱ کشور از کشورهای سازمان همکاری و توسعه اقتصادی، از اواسط دهه ۱۹۹۰، افزایش یافته است (*Werger & et. al, 2016*). سهم بخش خصوصی در ایران ۲۰ تا ۳۰ درصد برآورد شده است. دقت در این آمارها بیانگر آن است که در بخش زیادی از کشورها توجه به ورود بخش خصوصی به امر آموزشی اهمیت خود را پیدا کرده است و روند جهانی بیانگر افزایش سهم بخش خصوصی در آموزش و پرورش است (*Jafari, 2013*). نتیجه اینکه با گذشت دو دهه از تلاش آموزش و پرورش برای توسعه مشارکت بخش خصوصی در آموزش کشور، مدارس غیر انتفاعی به‌عنوان شکل اصلی چنین مشارکتی در آموزش با اهداف قصد شده آغازین و با میانگین جهانی سهم بخش خصوصی در اداره‌ی آموزش (حدود ۲۰ تا ۲۵ درصد) فاصله زیادی دارد. از طرف دیگر ارزشیابی جامعی در رابطه با مشارکت دولتی ـ خصوصی (مدارس غیر انتفاعی) در آموزش و پرورش ایران (جمهوری اسلامی) و اینکه چه عواملی باعث شده است که همکاری دولت و بخش خصوصی در آموزش نتواند در حد و اندازه استانداردها و میانگین‌های جهانی ظاهر شود، صورت نگرفته است. در همین راستا بررسی موانع گسترش مشارکت بخش خصوصی در آموزش و پرورش ایران در رابطه با مدارس غیر انتفاعی به‌عنوان مسأله پژوهش حاضر از اهمیت بالایی برخوردار است. حال سؤال اصلی تحقیق عبارتست از اینکه روند مشارکت بخش خصوصی در توسعه آموزش و پرورش ایران از ابتدای انقلاب اسلامی تا کنون و عوامل اقتصادی ـ اجتماعی مؤثر در آموزش و پرورش شهرستان سبزوار چطور بوده است؟

ادبیات پژوهش

اواخر قرن بیستم را باید عصر افزایش آگاهی دانست عصری که در آن تحولات عظیمی در عرصه‌های اقتصادی فرهنگی و اندیشه‌های خصوصی‌سازی و خودگردانی در امور سیاسی، اجتماعی، آموزشی و مدیریتی صورت گرفته است (*Tasnimi & Sajadi, 2015*). دیدگاه

سیاسی *Feridman (1980)*، که خودش را لیبرال کلاسیک می‌داند بر مزایای بازار آزاد و مضرات دخالت دولت تأکید می‌کند که دیدگاه محافظه‌کاران و آزادی خواهان آمریکایی را شکل می‌دهد. وی در کتاب خود با نام سرمایه‌داری و آزادی از به حداقل رساندن نقش دولت در بازار آزاد دفاع کرده است تا جامعه بتواند به آزادی‌های سیاسی و اجتماعی دست یابد. ایده فریدمن به نام بن آموزشی و تغییر نظام آموزشی انحصار صنعت و آموزش و پرورش در دست دولت را شکست (*Bashiri, 2017*).

به نظر *Sholtz (1997)*، سرمایه انسانی شامل مهارت دانش و ویژگی‌های مشابه است که قابلیت‌های خاص انسانی را برای کار مولد تحت تأثیر قرار می‌دهد و مجموعه آموزش و مهارتی است که برای ایجاد ثروت می‌تواند به کار رود و تعیین‌کننده توان کسب درآمد افراد و مشارکت آن‌ها در عملکرد اقتصادی کشوری است که در آن کار می‌کنند. در بیشتر کشورهایی که تعلیم و تربیت به نوعی دستخوش نیروهای بازار است بازار تعلیم و تربیت یک بازار داخلی یا شبه بازار است که در درون یک نظام کلی عمل می‌کند که دولت در آن نقش مهمی را دارا است (*Abolghasemi & Fathivajerga, 2016*)؛ همچنین (*Mazelo, 1954*)، روان‌شناس انسان‌گرا، تنهایی انزوا و ریشه نداشتن در جامعه را از دردهای انسانی می‌داند. وی بر این باور است که انسان از نظر روانی نیازمند در گروه بودن است و می‌گوید؛ انسان‌ها می‌خواهند با داشتن روابط صمیمی با دیگران احساسات شایع از خود بیگانگی تنهایی و غربت که بر اثر مشغله‌های فراوان انسان به وجود آمده است غلبه کنند بسیاری از صاحب‌نظران علوم رفتاری بر این باورند که مشارکت در امور و تصمیم‌گیری با مسائل خودیابی، انگیزش رهبری ارتباطات و بهبود و بازسازی سازمان مرتبط است.

بر اساس نظریه اتکینسون شخص دارای انگیزه پیشرفت زیاد، علاقه چندانی به انجام دادن کارهای خیلی ساده ندارد و به همین دلیل عملکرد او در این‌گونه کارها به رغم بالا بودن انگیزه پیشرفت پایین می‌آید. علاوه بر نظریه انگیزش، موضوع مشارکت از دیدگاه نظریه‌های دیگر نیز قابل تبیین است. دوره میانسالی نشانه رشد طبیعی باروری و زایندگی است و این زایندگی در کمک به دیگران و منشأ خدمت شدن برای اجتماع می‌تواند تجلی یابد یا بر اساس نظریه کلبرگ، افرادی که از لحاظ رشد اخلاقی دست کم به مرحله چهارم اخلاقی رسیده باشند می‌توانند در امور اجتماعی مثل آموزش و پرورش و غیره مشارکت فعال داشته باشند آنچه از نظریه‌ها و برداشت‌های مختلف جامعه شناسان و روان‌شناسان به دست آمده این است که انگیزه‌های انسان برای انجام دادن امور مختلف از جمله مشارکت در امور خیریه و آموزش و پرورش نه بر اساس انگیزه‌های یکسان بلکه بر اساس انگیزه‌های گوناگون و

زمینه‌های روانی و اجتماعی متفاوت است توجه به روان‌شناسی فردی و اجتماعی افراد و گروه‌ها و قوم‌ها می تواند زمینه‌های مشارکت در امور گوناگون از جمله آموزش و پرورش را فراهم سازد و برنامه‌ریزی مشارکتی را طراحی کند (*Ghasemi, 2014*).

خصوصی‌سازی به معنای جذب منابع بیشتر برای آموزش استفاده کارآمدتر از این منابع و انعطاف‌پذیری بیشتر در ارائه خدمات آموزشی است و به‌طور کلی انتقال فعالیت‌ها دارائی‌ها و مسئولیت‌ها از مؤسسات و سازمان‌های دولتی به افراد و مؤسسات خصوصی است. همچنین خصوصی‌سازی اغلب یک آزادسازی است که عاملین از مقررات دولت آزاد می‌شوند یا بازارسازی که بازارهای جدیدی جایگزین خدمات دولتی یا سیستم‌های تخصیص دولتی می‌گردند (*Louin, 2022*). چهار مدل برای خصوصی‌سازی در آموزش و پرورش ارائه شده است:

۱) انتقال مالکیت مدارس دولتی؛ انتقال سنجیده مالکیت مدارس دولتی موجود به بخش خصوصی است.

۲) تغییر تعادل‌بخشی بدون نام‌گذاری مجدد نهادها و مؤسسات موجود؛ این شکل خصوصی‌سازی از طریق یک تغییر انقلابی‌تر در تعادل انواع مؤسسات رخ می‌دهد. بنابراین تعداد و اندازه مدارس دولتی ممکن است ثابت نگه داشته شود اما تعداد و اندازه مدارس خصوصی موازی افزایش یابد.

۳) افزایش اعتبارات دولتی و حمایت از مدارس خصوصی؛ دولت‌ها ممکن است از طریق دادن کمک‌های مالی یا سایر حمایت‌ها به مدارس خصوصی در صدد تقویت بخش خصوصی باشند.

۴) افزایش تأمین منابع مالی توسط بخش خصوصی و یا کنترل مدارس دولتی؛ در این شکل از خصوصی‌سازی، مدارس ظاهراً تحت مالکیت دولت باقی می‌مانند اما سهم بخش غیر دولتی در تأمین منابع و یا کنترل آنها افزایش می‌یابد (*Beri, 2016*). به‌طور کلی کشورهای مختلف با توجه به شرایط خاص خود، سیاست‌های کلان اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و درجه توسعه‌یافتگی ممکن است اهداف متفاوتی را دنبال کنند. در کشورهای در حال توسعه اغلب خصوصی‌سازی آموزش، اقدامی جهت تسریع فرآیند توسعه اقتصادی و فرصتی برای پویا کردن اقتصاد به حساب می‌آید اما در مجموع مهم‌ترین اهدافی که خصوصی‌سازی دنبال می‌کند عبارت‌اند از: کاهش کسری بودجه و بدهی‌های مالی کاهش حوزه فعالیت‌های بخش دولتی و مشارکت بیشتر مردم و سپردن کار آنها به خودشان افزایش کارایی و بهره‌وری افزایش نقش بخش خصوصی و کاستن از بار مدیریتی و بودجه‌ای دولت کاهش خسارت‌های

ناشی از افت کیفیت از طریق بهبود روش‌های مدیریتی ناشی از خصوصی‌سازی تعدیل مقررات، دستیابی و بهره‌برداری از پتانسیل‌ها و سرمایه‌های هنگفت فکری و مالی در جهت بهبود زندگی همگانی تنوع بخشیدن به روش‌های ارائه خدمات آموزشی و فعالیت‌های مختلف آموزش و پرورش افزایش آزادی و برخورداری از حق انتخاب مدرسه توسط خانواده‌ها با توجه به نیازهایشان گسترش مشارکت عمومی و مالکیت مردمی و حساسیت بیشتر آنها نسبت به آنچه در مدارس و آموزش و پرورش می‌گذرد ایجاد یک فضای رقابتی برای ارتقای کیفیت آموزش افزایش پاسخگویی و پاسخ‌دهی نظام آموزش و پرورش به نیازهای متنوع مخاطبان نوآوری در روش‌ها و شیوه‌های ارائه خدمات مختلف، ارتقای کیفیت خدمات و افزایش رضایت و خواست مشتریان آموزش و پرورش (*Jafari, 2013*). آموزش و پرورش نظامی است باز از این‌رو عوامل متعددی بر آن اثر می‌گذارد و هر یک به نوبه خود از آن اثر می‌پذیرند. به‌عبارتی دیگر برای رشد اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی و ایدئولوژیکی و جز اینها رشد و بالندگی آموزش و پرورش اجتناب‌ناپذیر است به این ترتیب مشارکت نهادها و سازمان‌های گوناگون نیز الزامی است. مشارکت در یک فضای آکنده از اعتماد نوید بخش تحول به جوامع پرتحرک یادگیرنده است مشارکت امکان اتخاذ تصمیمات بهتر را فراهم می‌کند و می‌تواند به ایجاد سرمایه اجتماعی و اقتصادی بیانجامد (*Bell & Estonsen, 2019*). مشارکت عبارت است از هر کنش متقابل اجتماعی که در آن افراد و یا گروه‌ها کار و فعالیت خود را به صورتی کم و بیش سازمان‌یافته و با کمک متقابل به هم می‌آمیزند تا هدفی مشترک تحقق پذیرد (*Sarokhani, 2019*). مشارکت ایجاد فرصت‌هایی برای تواناسازی همه اعضای یک اجتماع و جامعه بزرگتر برای شرکت فعالانه و تأثیر گذاشتن در فرآیند توسعه و استفاده مشترک از فواید توسعه است. *Midgoli & et. al (1986)* در آموزش به دخالت مستقیم و تأثیرگذارانه والدین و دیگر اعضای اجتماع در تصمیم‌گیری بر سر این که یک مدرسه چگونه باید مدیریت شود اشاره می‌کند. این امر مستلزم تصمیم و عملکرد برای آماده کردن وجوه مدرسه بهبود ثبت نام و حضور دانش‌آموز و کنترل حضور دبیران به همراه برخی دخالت‌های کوچک در مسائلی مانند کیفیت و محتوای آموزش کلاس درس است. مشارکت اجتماع در آموزش یک عامل عدم تمرکز قدرت و مسئولیت در سطوح بومی است (*Wat, 2019*). سیاست‌گذاران مدیران و افراد درگیر در آموزش به دنبال روش‌هایی برای به کارگیری منابع محدود به‌طور کارآمد و مؤثر به منظور شناخت و حل مشکلات در بخش آموزش و ارائه آموزش با کیفیت می‌باشند. تلاش‌های آن‌ها در درک اهمیت و مزایای مشارکت جامعه در آموزش تأثیر داشته و مشارکت جامعه را به‌عنوان یکی از استراتژی‌ها برای بهبود دستیابی به کیفیت آموزشی تأیید

نموده است (*World Bank, 2024*). مشارکت جامعه می‌تواند به ارائه آموزش از طریق کانال‌های مختلف کمک کند روش‌هایی که از طریق آن جوامع می‌توانند در ارائه آموزش مشارکت داشته و تأثیر بگذارند را می‌توان این‌گونه بیان نمود؛ حمایت از ثبت نام و مزایای آموزش تقویت روحیه کارکنان مدرسه تولید پول برای مدارس تضمین حضور مداوم دانش‌آموزان و تکمیل دوره ساخت، تعمیر و بهبود امکانات مدرسه کمک کردن در کار مصالح زمین، استخدام دبیران و حمایت از آنها تصمیم‌گیری در مورد مکان و برنامه‌های مدرسه نظارت و پیگیری حضور دبیر و عملکرد او تشکیل انجمن‌های آموزش روستایی برای اداره کردن مدارس، حضور فعال در جلسات مدرسه جهت یادگیری در مورد فرآیند یادگیری دانش‌آموز و رفتار در کلاس درس ارائه آموزش مهارت و اطلاعات فرهنگ محلی، کمک به بچه‌ها در مطالعه کردن کسب منابع و حل مشکلات از طریق بوروکراسی آموزش حمایت از آموزش دختران و ترویج آن فراهم کردن امنیت برای دبیران با تهیه نمودن مسکن کافی برای آنها زمان‌بندی تقویم‌های مدرسه مدیریت بودجه برای راه‌اندازی مدارس، شناسایی عوامل تأثیرگذار در مشکلات آموزشی ثبت نام کم و تکرار زیاد ترک تحصیل و آماده نمودن بچه‌ها برای آموزش با تأمین تغذیه و انگیزه‌های کافی برای توسعه شناختی آنها (*Yoamora, 2023*).

پیشینه پژوهش

الف) تحقیقات داخلی

جمشیدی و همکاران (۱۳۹۹)، در تحقیقی با عنوان شناسایی الزامات خرد توسعه کیفی خصوصی‌سازی آموزش در ایران که به روش آمیخته اکتشافی انجام گرفته است الزامات خرد توسعه کیفی خصوصی‌سازی آموزش عالی را در هشت بعد شناسایی و میزان اهمیت آنها وضعیت مطلوب و میزان توجه به آنها وضعیت موجود در فرآیند توسعه کیفی خصوصی‌سازی آموزش عالی مورد بررسی قرار داده‌اند. اکثریت این الزامات از نظر میزان اهمیت متوسط به بالا و میزان توجه متوسط به پایین در توسعه کیفی خصوصی‌سازی آموزش عالی برخوردار بوده‌اند در نهایت راهکارهایی جهت توسعه کیفی این فرآیند در نظام آموزش عالی کشور پیشنهاد شده است (*Jamshidi & et. al, 2020*).

عزیزی و همکاران (۱۳۹۷)، در پژوهشی با هدف بررسی موانع گسترش مشارکت بخش خصوصی در آموزش و پرورش ایران (مورد مطالعه: مدارس غیر انتفاعی)، که از دیدگاه مدیران و صاحب‌نظران حوزه اقتصاد آموزش به روش پیمایشی انجام گرفته است. نتایج پژوهش حاکی

از این است که فقدان تعهد و پایبندی دولت به رعایت مفاد توافق شده در مشارکت و عدم ثبات تصمیمات و قوانین مربوط به مشارکت، عدم درک ضرورت مشارکت و تعهد به آن عدم هدفمندی و پاسخگویی به نیازها و تغییرات محیط، فقدان دسترسی به منابع مالی و سرمایه برای ایجاد زیرساخت‌های فیزیکی مناسب و عدم دسترسی به مکانیسم‌های نوآورانه تأمین مالی برای ارائه آموزش کیفی، خانوار نگرش منفی و عدم اعتماد دولت به بخش خصوصی برای فراهم‌سازی آموزش هدف تک‌بعدی از مشارکت عدم انگیزه بخش خصوصی برای حضور در بازار آموزشی و عدم پیش‌نگری امکانات و اقدامات تسهیل‌کننده حضور بخش خصوصی از مهم‌ترین موانع گسترش مدارس غیر انتفاعی از دیدگاه مدیران و صاحب‌نظران بوده است (*Azizi & et. al, 2019*).

ربیعی و نظریان (۱۳۹۸)، در پژوهشی با عنوان بررسی چالش‌های خصوصی‌سازی آموزش که به روش تحلیلی ـ توصیفی از طریق مطالعه اسنادی و به روش مورد کاوی انجام گرفته است نشان داد چگونگی حمایت مالی از دانشجویان و نگرانی از کیفیت آموزش و پرورش در دانشگاه‌ها و کیفیت کاری استادان از مهم‌ترین چالش‌ها است (*Rabei & Nazareyan, 2019*).

ربیعی و نظریان (۲۰۱۹)، در پژوهشی دیگر با عنوان موانع خصوصی‌سازی آموزش در ایران و ارائه راهکارهایی جهت رفع آنها که به روش مطالعه اکتشافی با ابزار مصاحبه عمیق با متخصصان و پرسشنامه صورت پذیرفت در یافته‌های تحقیق ۲۶ مشکل و مانع پیش‌روی خصوصی‌سازی دانشگاه‌ها مشخص شد که در این میان مواردی چون فقدان قوانین حمایت از سرمایه‌گذاری خصوصی، پایین بودن قدرت خرید مردم و عدم توان پرداخت شهریه وجود مشکلات ساختاری در نظام مدیریت آموزش عالی، فقدان آزادی علمی در دانشگاه‌ها و تمایل دولت به تسلط در امور فرهنگی و اجتماعی دانشگاه‌ها از دیدگاه صاحب‌نظران از بالاترین اهمیت برخوردار بودند (*Rabei & Nazareyan, 2018*).

ب) پژوهش‌های خارجی

Kavalchok & Eskoldo (2023) در تحقیقی تحت عنوان بررسی نیروهای محرک خصوصی‌سازی در آموزش عمومی و نقش حرف‌های، مدیران که در اوکراین به روش کیفی و با استفاده از ابزار مصاحبه نیمه ساختار یافته و روش تحلیل به صورت کد گذاری و استخراج موضوعات جدید و تعیین کردن شباهت‌ها و تفاوت‌ها انجام پذیرفت مشخص گردید نقش یک

جمع‌کننده اعانه کارآفرین که بودجه دولتی ناکافی را تعدیل می‌کند باعث می‌شود تا مدیران، فعالیت‌های حرفه‌ای کیفیت‌ها و مسئولیت‌ها را تغییر دهند.

Yelderim (2021) تأثیرات خصوصی‌سازی روی کیفیت و برابری آموزش در ترکیه به صورت موردی و از طریق مشاهده و مصاحبه انجام گرفت و یافته‌های به دست آمده نشان داد خصوصی‌سازی تغییر مدیریت تعهدات و ارزیابی‌ها از مؤسسه‌های دولتی به سازمان‌های خصوصی است. آموزش نه تنها یک کالای خصوصی است، بلکه نتایج عمومی دارد اما منابع محدود دولت‌ها رسیدن به این هدف را مانع می‌شود. خصوصاً در کشورهای در حال توسعه در این پروسه جهانی سازی تک‌تک دولت‌ها را وادار به سازماندهی مجدد سیاست‌های خود و اصلاح مدیریت خود از طریق خصوصی‌سازی به‌عنوان یک راه حل جایگزین می‌کند.

Kaloskabeyani & Efeyo (2020) تأثیر خصوصی‌سازی آموزش بر روی اشتغال در آفریقا که به صورت زمینه‌یابی و تحلیل چند متغیری انجام گرفت، نشان داد که آموزش غیر دولتی، ورود به بازار کار را سرعت داده و احتمال پیدا کردن اولین شغل با دستمزد بالا را افزایش می‌دهد.

نتایج به‌دست آمده: نتایج پژوهش‌های صورت گرفته نشان می‌دهد که مشارکت بخش خصوصی در حوزه آموزش و پرورش با کاستی‌های فراوانی رو به رو است. آنچه به نظر می‌رسد والیان امر در حوزه خصوصی آموزش و پرورش به درک کامل و جامعی از آن نرسیده‌اند و بیش از بحث کیفیّت به برآوردهای مالی و اقتصادی آن توجّه داشتند؛ لذا هنوز آنچه مطمح نظر بوده حاصل نشده و روند مشارکت را با کندی مواجه کرده است که این مهم ضرورت انجام پژوهش حاضر را بیشتر کرده است. در برخی از این پژوهش‌ها، محققان به آسیب‌شناسی مشارکت کم یا عدم مشارکت بخش خصوصی در زمینه‌ی آموزش پرداخته‌اند که این مهم می‌تواند برای پژوهش حاضر مفید و کاربردی باشد.

روش‌شناسی پژوهش

بخش کمی پژوهش حاضر از نظر هدف، یک تحقیق کاربردی هست. تحقیق کاربردی، تحقیقی است که با استفاده از نتایج تحقیقات بنیادی به منظور بهبود و به کمال رساندن رفتارها، روش‌ها، ابزارها، وسایل، تولیدات، ساختارها و الگوهای مورد استفاده جوامع انسانی انجام می‌شود. هدف تحقیق کاربردی توسعه دانش کاربردی در یک زمینه خاص است. تحقیق حاضر از منظر نحوه اجرا پیمایشی است. با توجه به اینکه این تحقیق از نوع توصیفی است و به شناخت و ساختاردهی مفاهیم می پردازد و مؤلفه‌های مورد بررسی بیشتر جنبه مفهومی

دارند، کلّیه مالکیان و سهامداران مدارس غیر انتفاعی شهرستان سبزوار از انقلاب اسلامی ایران تاکنون می‌باشند. جامعه آماری پژوهش حاضر کلّیه مالکین و سهامداران مؤسسات آموزشی شهرستان سبزوار می‌باشند که در مجموع ۱۲۵ نفر بوده که از این تعداد ۱۰۳ نفر مرد و ۲۲ نفر زن هستند، که به علت پایین بودن تعداد افراد جامعه از روش تمام شماری (سرشماری) استفاده شد.

در این تحقیق به منظور تعیین پایایی، از روش آلفای کرونباخ استفاده شده هست. آلفای کرونباخ، معیاری کلاسیک برای سنجش پایایی و سنجه‌ای مناسب برای ارزیابی پایداری درونی[1] (سازگاری درونی) محسوب می‌گردد. پس از مشورت و نهایی نمودن پرسشنامه با خبرگان، یک نمونه اولیه شامل ۳۰ پرسشنامه در بین جامعه موردنظر پیش‌آزمون گردید و سپس با استفاده از داده‌های به دست آمده، از این پرسشنامه‌ها و به کمک نرم‌افزار آماری *SPSS* میزان ضریب اعتماد با روش آلفای کرونباخ محاسبه گردید. چنانچه این عدد بالاتر از ۰/۷ باشد، نشان‌دهنده آن هست که پرسشنامه مورد استفاده، از قابلیت اعتماد و یا به‌عبارت دیگر از پایایی لازم برخوردار هست. در این تحقیق پس از پیش‌آزمون، ضریب پایایی تمامی شاخص‌ها مطابق جدول ۱ بالاتر از ۰/۷ هست. در نهایت پرسشنامه در بین نمونه آماری توزیع گردید. همچنین به منظور دستیابی به اعتبار همگرا و میزان همبستگی، آزمون‌های پایایی مرکب و میانگین واریانس ارزیابی شد. پایایی بالاتر از ۰/۷ همراه با میانگین واریانس حداقل ۰/۵ دو شرط لازم برای اعتبار همگرا و همبستگی یک سازه هست. در این تحقیق، اطلاعات جمع‌آوری شده جمع‌آوری شده با استفاده از دو نوع آماره مورد مطالعه و بررسی قرار گرفته‌اند که عبارتند از: آماره‌های توصیفی؛ در این قسمت از تحقیق، برای تجزیه و تحلیل برخی از اطلاعاتی که به منظور توصیف و معرفی ساختار، اجزاء و وضعیت موجود جمعیت نمونه (به‌عنوان نماینده جامعه مورد نظر) گردآوری شده‌اند از آماره‌های جداول توزیع فراوانی یک بعدی و دو بعدی، شاخص‌های مرکزی مانند مد، میانه، میانگین و واریانس استفاده شده است. و آماره‌های استنباطی؛ در این قسمت از تحقیق نیز، برای تجزیه و تحلیل برخی از اطلاعات تحقیق که به منظور آزمون فرضیات تبیینی تحقیق جمع‌آوری شده‌اند از آماره‌های استنباطی مانند آزمون مقایسه میانگین‌ها (*T-Test*)، تحلیل واریانس، تحلیل همبستگی و رگرسیون استفاده شده است.

[1] internal consistency

یافته‌های پژوهش

میانگین شناخته شده‌ترین و وسیع‌ترین مقدار متوسطی است که مورد استفاده قرار می‌گیرد و توصیف‌کننده مرکز توزیع فراوانی می‌باشد. به یک مجموعه از مفاهیم و روش‌های بکار گرفته شده جهت سازمان دادن، خلاصه کردن، تهیه جدول میانگین داده‌های جمع‌آوری شده آمار توصیفی گفته می‌شود. توصیف یکایک داده‌های مورد مشاهده از طریق بیان میانگین‌ها و اندازه‌گیری پراکندگی (انحراف معیار) و همچنین توصیف همبستگی بین چندین مشخصه از طریق همبستگی خطی و جداول توافقی از جمله توانمندی‌های آمار توصیفی است. در این پژوهش ابتدا داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از شاخص‌های آمار توصیفی (فراوانی، درصد) خلاصه و طبقه‌بندی می‌شود، سپس آماره توصیفی مربوط به فرضیه‌ها تحلیل می‌شود.

جدول ۱: میانگین تحلیل متغیرهای اسمی و فاصله‌ای پژوهش

Table 1: *Mean Analysis of Nominal and Interval Variables of the Research*

متغیر	میانگین	میانه	انحراف معیار	کمترین	بیشترین
Variable	*Mean*	*Median*	*St. Deviation*	*Minimum*	*Maximum*
میزان تحصیلات	۱۲/۷	-	-	۰	۲۲
سن	۵۱	-	-	۲۲	۶۱
بی‌ثباتی قانونی	۳/۰۷	۷۵۰/۳	۰/۷۰۹	۱/۴۲۸	۵/۰۰۰
کاهش ریسک‌پذیری	۳/۷۹	۳۵۰/۳	۰/۷۸۱	۱/۸۰۰	۵/۰۰۰
سوددهی پایین	۳/۵۳	۹۵۲/۳	۰/۷۶۵	۱/۸۰۰	۵/۰۰۰
نرخ تورم	۳/۱۲	۷۴۰/۳	۰/۹۳۷	۱/۸۰۰	۵/۰۰۰
بیکاری	۳/۸۱	۷۸۹/۲	۰/۷۷۵	۱/۳۳۳	۵/۰۰۰
بی‌ثباتی درآمدی	۳/۲۶	۰۰۰/۴	۰/۸۹۰	۱/۸۰	۵/۰۰۰
افزایش شهریه‌ها	۳/۸۰	۱۲۶/۴	۰/۷۶۱	۱/۳۳۳	۵/۰۰۰
عملکرد دولت	۳/۸۱	۱۲۵/۴	۰/۷۵۱	۲/۰۰۰	۵/۰۰۰
مشارکت بخش خصوصی	۳/۸۱	۱۰۳/۳	۰/۷۷۵	۱/۸۰	۵/۰۰۰
هنجار اجتماعی	۳/۷۷	۱۲۶/۴	۰/۷۹۲	۱/۷۵۵	۵/۰۰۰

در جداول ۱ برخی از مفاهیم آمار توصیفی متغیرها شامل میانگین، میانه، مد مشاهده‌ها به‌عنوان شاخص‌های مرکزی و انحراف معیار به‌عنوان شاخص پراکندگی و واریانس به‌عنوان شاخص‌های توزیعی را در فرضیات تحقیق ارائه شده است. اصلی‌ترین شاخص مرکزی، میانگین است که بیانگر نقطه تعادل و مرکز ثقل توزیع است و شاخص خوبی برای نشان دادن مرکزیت داده‌ها است. مقدار میانگین برای متغیر بی‌ثباتی قانونی برابر با ۳/۰۷۸ و کاهش ریسک‌پذیری برابر ۳/۷۹۴ نرخ تورم برابر۳/۱۲۵ و بی‌ثباتی درآمدی برابر ۳/۲۶۹ نشان می‌دهد

که بیشتر داده‌ها حول این نقطه تمرکز یافته‌اند. میانه یکی دیگر از شاخص‌های مرکزی است که وضعیت جامعه را نشان می‌دهد. همان‌طور که نتایج نشان می‌دهد میانه متغیر بی‌ثباتی قانونی برابر با ۳/۷۵۰ و کاهش ریسک‌پذیری برابر ۳/۳۵۰، نرخ تورم برابر۳/۷۴۰ و بی‌ثباتی درآمدی برابر ۴/۰۰۰ که بیانگر این است که نیمی از داده‌ها کمتر از این مقدار و نیمی دیگر بیشتر از این مقدار هستند. انحراف معیار یکی از مهم‌ترین پارامترهای پراکندگی است و معیاری برای میزان پراکندگی مشاهدات از میانگین است؛ مقدار این پارامتر برای متغیر انحراف معیار بی‌ثباتی قانونی برابر با ۰/۷۰۹، واریانس مشارکت بخش خصوصی برابر ۰/۷۷۵ و واریانس افزایش شهریه‌ها برابر ۰/۷۶۱ است. لازم به ذکر است که این نمودارها می‌تواند در توصیف ویژگی‌های متغیرها بسیار مفید باشد.

آزمون کلموگروف ـ اسمیرنوف

در ادامه، سایر شاخص‌های توصیفی نظیر میانگین و انحراف معیار برای کلیه متغیرهای تحقیق، مورد بحث قرار می‌گیرد. جدول ۲ آماره‌های توصیفی شامل میانگین و انحراف معیار و آزمون کلموگروف ـ اسمیرنوف برای هر یک از متغیرهای تحقیق شامل بی‌ثباتی قانونی،کاهش ریسک‌پذیری، سوددهی پایین، نرخ تورم، بیکاری، بی‌ثباتی درآمدی، افزایش شهریه‌ها، عملکرد دولت، مشارکت بخش خصوصی و هنجار اجتماعی نشان می‌دهند.

جدول ۲: میانگین و انحراف معیار و نتایج آزمون کلموگروف ـ اسمیرنوف متغیرهای تحقیق

Table 2: *Mean and Standard Deviation and Results of Kolmogorov-Smirnov Test of Research Variables*

متغیر	میانگین	انحراف معیار	آماره آزمون	معنی‌داری
Variable	*Mean*	*St. Deviation*	*Test Statistic*	*Significance*
بی‌ثباتی قانونی	۳/۰۷	۰/۷۰۹	۱۸۱/۱	۰/۰۰۰
کاهش ریسک‌پذیری	۳/۷۹	۰/۷۸	۱۲۰/۲	۰/۰۰۰
سوددهی پایین	۳/۵۳	۰/۷۶	۰۹۰/۱	۰/۰۰۱
نرخ تورم	۳/۱۲	۰/۹۳	۱۲۳/۲	۰/۰۰۰
بیکاری	۳/۸۱	۰/۷۷	۱۷۱/۱	۰/۰۰۰
بی‌ثباتی درآمدی	۳/۲۶	۰/۸۹	۱۹۳/۱	۰/۰۰۱
افزایش شهریه‌ها	۳/۸۰	۰/۷۶	۲۳۶/۱	۰/۰۰۰
عملکرد دولت	۳/۸۱	۰/۷۵	۰/۲۲۷	۰/۰۰۰
مشارکت بخش خصوصی	۳/۸۱	۰/۷۷	۰/۲۲۲	۰/۰۰۰
هنجار اجتماعی	۳/۷۷	۰/۷۹	۱/۳۳	۰/۰۰۰

هنگام بررسی نرمال بودن داده‌ها ما فرض صفر مبتنی بر اینکه توزیع داده‌ها نرمال است را در سطح خطای ۵٪ تست می‌کنیم. بنابراین اگر آماره آزمون بزرگتر مساوی ۰/۰۵ بدست آید، در این صورت دلیلی برای رد فرض صفر مبتنی بر اینکه داده نرمال است، وجود نخواهد داشت. به‌عبارت دیگر توزیع داده‌ها نرمال خواهد بود. برای آزمون نرمالیته فرض‌های آماری به صورت زیر تنظیم می‌شود:

H_0: توزیع داده‌های مربوط به هر یک از متغیرها نرمال است.

H_1: توزیع داده‌های مربوط به هر یک از متغیرها نرمال نیست.

بر اساس نتایج مندرج در جدول ۲ در تمامی موارد مقدار آماره آزمون بالای از ۰/۰۵ بدست آمده است در نتیجه توزیع داده‌های سنجش هریک از ابعاد نرمال است. بنابراین می‌توان از آزمون‌های ناپارامتریک استفاده کرد.

همبستگی پیرسون: رابطه متغیرهای تحقیق

بعد از تأیید ساختار عاملی سازه‌های پژوهش، جهت بررسی روابط میان متغیرها از تکنیک همبستگی استفاده شده است. برای سنجش رابطه متغیرهای تحقیق از ضریب همبستگی گشتاوری پیرسون[1] استفاده شده است. نتایج حاصل از تحلیل به صورت تفکیک شده ارائه شده است. ضریب همبستگی[2] ابزاری آماری برای تعیین نوع و درجه رابطه یک متغیر کمی با متغیر کمی دیگر است. ضریب همبستگی، یکی از معیارهای مورد استفاده در تعیین همبستگی دو متغیر است. در مطالعات همبستگی، هدف بررسی رابطه دو به دو متغیرهای موجود در تحقیق است. از آنجا که در اکثر تحقیقات همبستگی دو متغیری، از مقیاس فاصله‌ای با پیش فرض توزیع نرمال دو متغیری برای اندازه‌گیری متغیرها استفاده می‌شود، لذا ضریب همبستگی محاسبه شده در این‌گونه تحقیقات ضریب همبستگی پیرسون یا اسپیرمن[3] است. ضریب همبستگی شدت رابطه و همچنین نوع رابطه (مستقیم یا معکوس) را نشان می‌دهد. این ضریب بین ۱ تا ۱- است و در عدم وجود رابطه بین دو متغیر، برابر صفر است.

[1] pearson product - moment correlation coefficient
[2] correlation coefficient
[3] spearman

جدول ۳: پیرسون همبستگی استاندارد رابطه متغیرهای

Table 3: *Pearson's Standard Correlation of Variables*

		بی‌ثباتی قانون	سوددهی پایین	بی‌ثباتی درآمدی	کاهش ریسک‌پذیری	نرخ تورم	بیکاری	افزایش شهریه	عملکرد دولت	مشارکت بخش خصوصی	هنجار اجتماعی
		Law Instability	*Low Profitability*	*Income Instability*	*Decreased Risk Appetite*	*Inflation Rate*	*Unemployment*	*Increasing Tuition Fees*	*Government Performance*	*Private Sector Participation*	*Social Norm*
بی‌ثباتی قانون	همبستگی	۱	۰/۷۴۸	۰/۵۹۲	۰/۵۴۸	۰/۴۶۷	۰/۵۱۳	۰/۵۴۵	۰/۵۴۵	۰/۴۶۷	۰/۵۳۵
	معنی‌داری	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
	تعداد	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵
سوددهی پایین	همبستگی	۰/۴۸۷	۱	۰/۷۹۰	۰/۵۶۹	۰/۸۵۲	۰/۷۵۹	۰/۹۰۹	۰/۹۱۰	۰/۸۵۲	۰/۸۱۸
	معنی‌داری	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
	تعداد	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵
بی‌ثباتی درآمدی	همبستگی	۰/۵۹۲	۰/۷۹۰	۱	۰/۷۷۶	۰/۷۰۰	۰/۷۶۹	۰/۵۹۸	۰/۶۷۹	۰/۷۱۲	۰/۶۵۴
	معنی‌داری	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
	تعداد	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵
کاهش پسک‌پذیری	همبستگی	۰/۵۴۹	۰/۶۵۹	۰/۷۷۶	۱	۰/۶۰۵	۰/۷۵۹	۰/۷۸۹	۰/۸۸۰	۰/۷۸۹	۰/۶۵۵
	معنی‌داری	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
	تعداد	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵
نرخ تورم	همبستگی	۰/۷۸۹	۰/۶۰۵	۰/۵۹۸	۰/۴۸۹	۱	۰/۷۸۹	۰/۷۰۵	۰/۸۵۹	۰/۵۶۸	۰/۷۹۹
	معنی‌داری	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
	تعداد	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵
بیکاری	همبستگی	۰/۵۱۳	۰/۷۵۹	۰/۷۹۱	۰/۰۶۷۸.	**۰/۷۵۰	۱	۰/۷۵۵	۰/۴۵۶	۰/۵۵۰	۰/۶۸۰
	معنی‌داری	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
	تعداد	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵
افزایش شهریه	همبستگی	۰/۵۴۵	۰/۹۰۹	۰/۶۹۰	۰/۶۵۲	۰/۹۲۶	۰/۷۶۵	۱	۰/۷۲۲	۰/۷۸۹	۰/۶۴۰
	معنی‌داری	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
	تعداد	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵
عملکرد دولت	همبستگی	۰/۴۵۴	۰/۹۱۰	۰/۷۱۱	۰/۶۹۱	۰/۹۱۴	۰/۸۰۲	۰/۹۸۹	۱	۰/۹۱۴	۰/۶۰۵
	معنی‌داری	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
	تعداد	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵
مشارکت بخش خصوصی	همبستگی	۰/۴۶۷	۰/۸۵۲	۰/۷۰۰	۰/۶۰۵	**۰/۷۹۹	۰/۷۵۰	۰/۹۲۹	۰/۹۱۴	۱	۰/۶۰۸
	معنی‌داری	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
	تعداد	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵
هنجار اجتماعی	همبستگی	۰/۳۵۵	۰/۸۱۸	۰/۷۵۷	۰/۵۵۹	۰/۶۰۸	۰/۶۸۰	۰/۶۰۴	۰/۶۵۱	۰/۶۰۸	۱
	معنی‌داری	۰/۰۰۰	۰/۰۰۱	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
	تعداد	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵

ضریب همبستگی پیرسون میان دو متغیر بی‌ثباتی قانون و سوددهی پایین ۰/۴۷۸ بدست آمده است. مقدار معناداری نیز ۰/۰۰۰ بدست آمده است که از سطح خطای ۱٪

کوچکتر بوده و نشان می‌دهد همبستگی مشاهده شده معنادار است. بنابراین با اطمینان ۹۹٪ بین دو متغیر بی‌ثباتی قانون و سوددهی پایین رابطه معناداری وجود دارد. ضریب همبستگی پیرسون میان دو متغیر سوددهی پایین و بی‌ثباتی درآمدی ۰/۷۹۰ بدست آمده است. مقدار معناداری نیز ۰/۰۰۰ بدست آمده است که از سطح خطای ۱٪ کوچکتر بوده و نشان می‌دهد همبستگی مشاهده شده معنادار است. بنابراین با اطمینان ۹۹٪ بین سوددهی پایین و بی‌ثباتی درآمدی رابطه معناداری وجود دارد. ضریب همبستگی پیرسون میان دو متغیر کاهش ریسک‌پذیری و نرخ تورم ۰/۶۰۵ بدست آمده است. مقدار معناداری نیز ۰/۰۰۰ بدست آمده است که از سطح خطای ۱٪ کوچکتر بوده و نشان می‌دهد همبستگی مشاهده شده معنادار است. بنابراین با اطمینان ۹۹٪ بین کاهش ریسک‌پذیری و نرخ تورم رابطه معناداری وجود دارد. ضریب همبستگی پیرسون میان دو متغیر بیکاری و افزایش شهریه ۰/۷۵۵ بدست آمده است. مقدار معناداری نیز ۰/۰۰۰ بدست آمده است که از سطح خطای ۱٪ کوچکتر بوده و نشان می‌دهد همبستگی مشاهده شده معنادار است. بنابراین با اطمینان ۹۹٪ بین بیکاری و افزایش شهریه رابطه معناداری وجود دارد. ضریب همبستگی پیرسون میان دو متغیر هنجار اجتماعی و مشارکت بخش خصوصی ۰/۶۰۸ بدست آمده است. مقدار معناداری نیز ۰/۰۰۰ بدست آمده است که از سطح خطای ۱٪ کوچکتر بوده و نشان می‌دهد همبستگی مشاهده شده معنادار است. بنابراین با اطمینان ۹۹٪ بین هنجار اجتماعی و مشارکت بخش خصوصی رابطه معناداری وجود دارد.

آمار استنباطی

فرضیات با متغیرهای اسمی دو حالتی

فرضیه اول: میزان مشارکت افراد سرمایه‌گذار در بخش خصوصی آموزش و پرورش بر حسب جنسیت متفاوت است.

با توجه به جدول ۴ که رابطه بین جنسیت و میزان مشارکت بخش خصوصی را نشان می‌دهد با توجه به اینکه آزمون مقدار t را برابر ۸/۰۹۸ و مقدار معنی داری Sig را برابر با ۰/۰۰۰ این نشان می‌دهد، این بدین معناست که فرضیه فوق تأیید می‌شود. یعنی میزان مشارکت در بخش خصوصی به دلیل داشتن نظرات متفاوت مردان و زنان، متفاوت می‌شود؛ و میزان مشارکت مردان در بخش خصوصی از زنان بیشتر است.

جدول ۴: نتیجه آزمون فرضیه اسمی دو حالتی (جنسیت و میزان مشارکت بخش خصوصی)
Table 4: *Result of the Two-State Nominal Hypothesis Test (Gender and Private Sector Participation Rate)*

فرضیه	مقدار *T*	مقدار *Sig*	نتیجه
Hypothesis	*T-Value*	*Sig-Value*	*Result*
میزان مشارکت افراد سرمایه‌گذار در بخش خصوصی آموزش و پرورش بر حسب جنسیت متفاوت است	۸/۰۹۸	۰/۰۰۰	تأیید شد

فرضیات با متغیرهای اسمی چندحالتی

فرضیه دوم: میزان مشارکت افراد سرمایه‌گذار در بخش خصوصی آموزش و پرورش برحسب میزان تحصیلات متفاوت است.

با توجه به جدول ۵ که رابطه بین میزان تحصیلات و میزان مشارکت بخش خصوصی را نشان می‌دهد با توجه به اینکه آزمون مقدار *f* را برابر ۱/۶۶۹ و مقدار معنی‌داری *Sig* را برابر با ۰/۰۰ این نشان می‌دهد، این بدین معناست که فرضیه فوق تأیید نمی‌شود. یعنی مشارکت مالی افراد سرمایه‌گذار با افزایش سطح تحصیلات آنان بیشتر نشده است.

جدول ۵: نتیجه آزمون فرضیه متغیر اسمی چند حالتی (تحصیلات و میزان مشارکت بخش خصوصی)
Table 5: *Result of the Hypothesis Test of the Multi-State Nominal Variable (Education and Private Sector Participation Rate)*

فرضیه	مقدار *F*	مقدار *Sig*	نتیجه
Hypothesis	*F-Value*	*Sig-Value*	*Result*
میزان مشارکت افراد سرمایه‌گذار در بخش خصوصی آموزش و پرورش برحسب میزان تحصیلات متفاوت است	۱/۶۶۹	۰/۰۰۰	رد شد

فرضیه سوم: میزان مشارکت افراد سرمایه‌گذار در بخش خصوصی آموزش و پرورش برحسب رشته تحصیلی متفاوت است.

با توجه به جدول ۵ که رابطه بین رشته تحصیلی و میزان مشارکت بخش خصوصی را نشان می‌دهد با توجه به اینکه آزمون مقدار *f* را برابر ۱/۰۹۸ و مقدار معنی داری *Sig* را برابر با ۰/۰۰۰ این نشان می‌دهد، این بدین معناست که فرضیه فوق تأیید نمی‌شود. یعنی مشارکت مالی افراد سرمایه‌گذار بر اساس رشته تحصیلی آنان فرقی نکرده است.

جدول ۶: نتیجه آزمون فرضیه متغیر اسمی چند حالتی (رشته تحصیلی و میزان مشارکت بخش خصوصی)

Table 6: *Results of the Multi-State Nominal Variable Hypothesis Test (Field of Study and Level of Private Sector Participation)*

فرضیه	مقدار *F*	مقدار *Sig*	نتیجه
Hypothesis	*F-Value*	*Sig-Value*	*Result*
میزان مشارکت افراد سرمایه‌گذار در بخش خصوصی آموزش و پرورش برحسب رشته تحصیلی متفاوت است	۱/۰۹۸	۰/۰۰۰	رد شد

فرضیه چهارم: میزان مشارکت افراد سرمایه‌گذار در بخش خصوصی آموزش وپرورش برحسب تجربه شغل قبلی متفاوت است.

با توجه به جدول ۷ که رابطه بین تجربه شغل قبلی و میزان مشارکت بخش خصوصی را نشان می‌دهد با توجه به اینکه آزمون مقدار *f* را برابر ۱/۰۱۱ و مقدار معنی‌داری *Sig* را برابر با ۰/۰۰۰ این نشان می‌دهد، این بدین معناست که فرضیه فوق تأیید نمی‌شود. یعنی مشارکت مالی افراد سرمایه‌گذار بر اساس نوع شغلی که قبل از ورود به فعالیت داشته‌اند فرقی نکرده است.

جدول ۷: نتیجه آزمون فرضیه متغیر اسمی چند حالتی (میزان تجربه شغلی قبل و میزان مشارکت بخش خصوصی)

Table 7: *Result of the Hypothesis Test of the Multi-State Nominal Variable (Amount of Previous Job Experience and Amount of Private Sector Participation)*

فرضیه	مقدار *F*	مقدار *Sig*	نتیجه
Hypothesis	*F-Value*	*Sig-Value*	*Result*
میزان مشارکت افراد سرمایه‌گذار در بخش خصوصی آموزش وپرورش بر حسب تجربه شغل قبلی متفاوت است	۱/۰۱۱	۰/۰۰۰	رد شد

فرضیات با متغیرهای فاصله‌ای

فرضیه پنجم: بین سن افراد سرمایه‌گذار و میزان مشارکت بخش خصوصی در توسعه آموزش و پرورش شهرستان سبزوار رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

با توجه به جدول ۸ که رابطه بین میزان سن و میزان مشارکت بخش خصوصی را نشان می‌دهد با توجه به اینکه آزمون مقدار *f* را برابر ۱/۰۷۴ و مقدار معنی داری *Sig* را برابر با

۰/۰۰۰ این نشان می‌دهد، این بدین معناست که فرضیه فوق تأیید نمی‌شود. یعنی با افزایش سن افراد سرمایه‌گذار، مشارکت مالی آنان بیشتر نشده است.

جدول ۸: نتیجه آزمون فرضیه (میزان سن و میزان مشارکت بخش خصوصی)

Table 8: *Hypothesis Test Result (Age and Private Sector Participation Rate)*

نتیجه	مقدار *Sig*	مقدار *F*	فرضیه
Result	*Sig-Value*	*F-Value*	*Hypothesis*
رد شد	۰/۰۰۰	۱/۰۷۴	میزان مشارکت افراد سرمایه‌گذار در بخش خصوصی آموزش و پرورش بر حسب سن متفاوت است

فرضیه ششم: بین بی‌ثباتی قانونی و میزان مشارکت بخش خصوصی در توسعه آموزش و پرورش شهرستان سبزوار رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

یکی از زمینه‌های مشترکی که سرمایه‌گذاران ادعا می‌کنند بر تصمیمات سرمایه‌گذاری آنها در زیرساخت تأثیر می‌گذارد، بی‌ثباتی قانونی و نظارتی است. با این حال، بی‌ثباتی قانونی و نظارتی بسته به سرمایه‌گذار، نوع زیرساخت و کشوری که زیرساخت در آن مستقر است، می‌تواند متفاوت باشد. بنابراین، اگر دولت‌ها بخواهند برای جذب سرمایه‌گذاری خصوصی بیشتر به این موضوع بپردازند، درک بهتری از آنچه ممکن است بی‌ثباتی قانونی و نظارتی ایجاد کند ضروری است (*Yukio & et, al, 2023*). با توجه به جدول ۹ چون سطح معناداری آماره F در سطح خطای ۱ درصد معنادار می‌باشد و همچنین F =۳/۱۷ می باشد، این نشان از تأیید فرضیه ششم تحقیق می‌باشد و بی‌ثباتی قانونی در میزان مشارکت بخش خصوصی تأثیر دارد، یعنی هر چقدر قوانین از شفافیت و ثبات کمتری برخوردار باشند مشارکت افراد سرمایه‌گذار در بخش خصوصی هم کمتر می‌شود.

جدول ۹: نتیجه آزمون فرضیه (بی‌ثباتی قانونی و میزان مشارکت بخش خصوصی)

Table 9: *Hypothesis Test Result (Legal Instability and Private Sector Participation Rate)*

نتیجه	مقدار *Sig*	مقدار *F*	فرضیه
Result	*Sig-Value*	*F-Value*	*Hypothesis*
تأیید شد	۰/۰۰۵	۳.۱۷	بین بی‌ثباتی قانونی و مشارکت بخش خصوصی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد

فرضیه هفتم: بین کاهش ریسک‌پذیری و میزان مشارکت بخش خصوصی در توسعه آموزش و پرورش شهرستان سبزوار رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

با توجه به جدول ۱۰ چون سطح معناداری آماره F در سطح خطای ۱ درصد معنادار می‌باشد و همچنین F =۲/۱۳ بدست آمده، این نشان از تأیید فرضیه هفتم تحقیق می‌باشد و کاهش ریسک‌پذیری افراد سرمایه‌گذار موجب کاهش میزان مشارکت آنها در بخش خصوصی می‌شود.

جدول ۱۰: نتیجه آزمون فرضیه (کاهش ریسک‌پذیری و میزان مشارکت بخش خصوصی)

Table 10: *Hypothesis Test Result (Reduction in Risk-Taking and the Amount of Private Sector Participation)*

نتیجه	مقدار *Sig*	مقدار F	فرضیه
Result	*Sig-Value*	*F-Value*	*Hypothesis*
تأیید شد	۰/۰۰۵	۲.۱۳	بین کاهش ریسک‌پذیری و مشارکت بخش خصوصی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد

آزمون فرضیات تحقیق (رگرسیون)

در این پژوهش برای ارزیابی فرضیات اصلی و فرعی تحقیق از رگرسیونی (*Owino & Okaegboe, 2015*)، استفاده می‌نماییم که به شرح زیر می‌باشد. بر اساس نتایج به دست آمده از برآورد مدل یک تحقیق کل رگرسیون را تأیید می‌کند؛ و از سوی دیگر ضریب تعیین بیان می‌کند که درصد تغییرات در متغیر وابسته از طریق متغیرهای مستقل مدل قابل توضیح است. در این قسمت، با استفاده از روش آماری رگرسیون چند متغیری، به تبیین و پیش‌بینی واریانس متغیرها وابسته بر اساس ترکیبی متفاوت از متغیرهای مستقل مطرح در فرضیات تحقیق پرداخته شده است. با توجه به اینکه برای انجام تحلیل رگرسیونی متناسب با ماهیت متغیرهای تحقیق از روش *Back Ward* استفاده شده است مطابق اطلاعات جدول ۱۳، یازده مدل تحلیلی ارائه شده است. در مدل اول ردیف ۱ جدول مذکور تمام متغیرهای مستقل به تعداد ۱۴ متغیر وارد تحلیل رگرسیونی شده‌اند که در مجموع ۹۲ درصد از واریانس متغیر تابع R^2 را تبیین کرده‌اند.

اما در مدل نهایی (ردیف ۱۱ جدول مذکور) مقدار R^2 حدود ۴۰ درصد بوده است، این بدان معناست که حدود ۴۰ درصد از واریانس متغیر وابسته تحقیق میزان مشارکت مالی بخش خصوصی در توسعه آموزش توسط دو متغیر مستقل (سود دهی پایین کار آموزشی و

بی‌ثباتی قانونی) پیش‌بینی شده است. به‌عبارت دیگر، حدود ۴۰ درصد تغییرات متغیر وابسته تحقیق از طریق ۲ متغیر قابل پیش بینی است. حدود ۶۰ درصد واریانس متغیر وابسته دیگر نیز توسط ۸ متغیر دیگر (کاهش ریسک پذیری، نرخ تورم، نرخ بیکاری، میزان افزایش شهریه‌ها، عملکرد دولت، بی‌ثباتی درآمدی، هنجارهای اجتماعی) تحقیق پیش‌بینی شده است. به دیگر سخن حدود ۶۰ درصد تغییرات متغیر وابسته تحقیق از طریق ۸ متغیر مستقل مذکور قابل پیش‌بینی است.

جدول ۱۱: میزان تبیین متغیر وابسته بر اساس مدل‌های گوناگون رگرسیونی

Table 11: *Explanation Rate of the Dependent Variable Based on Various Regression Models*

مدل	رگرسیون *R*	*Rsquare* متغیر وابسته	*Adjusted R Square*	انحراف معیار
Model	*R Regression*	*Rsquare Dependent Variable*	*Adjusted R Square*	*St. Deviation*
۱	۰.۹۶۰	۰.۸۶۲	-۰.۰۱۶	۱.۲۳۰
۲	۰.۹۶۲	۰.۸۷۵	۰.۷۵۶	۱.۲۳۶
۳	۰.۸۶۵	۰.۸۶۰	۰.۶۳۱	۰.۹۳۱
۴	۰.۶۳۱	۰.۷۲۱	۰.۵۳۳	۰.۹۶۴
۵	۰.۷۰۲	۰.۶۴۵	۰.۷۲۱	۲.۱۲۶
۶	۰.۶۳۴	۰.۷۳۳	۰.۶۳۳	۱.۳۳۰
۷	۰.۵۶۹	۰.۷۱۲	۰.۵۶۳	۰.۸۳۲
۸	۰.۷۷۸	۰.۶۳۱	۰.۴۴۰	۰.۹۳۶
۹	۰.۶۹۸	۰.۵۶۶	۰.۳۲۱	۰.۸۳۱
۱۰	۰.۵۳۲	۰.۶۰۲	۰.۴۸۸	۰.۶۳۵
۱۱	۰.۷۲۴	۰.۶۶۴	۰.۳۹۹	۰.۹۱۱

به‌طور خلاصه و مطابق جدول ۱۱ از مجموع ۸ متغیر مستقل که در مدل اول حضور داشتند تنها ۲ متغیر مستقل سوددهی پایین کار آموزشی با میزان اثرگذاری یا (وزن ۵۴ درصد) و بی‌ثباتی قانونی با میزان اثرگذاری یا وزن (منفی ۶۷ درصد) در مدل نهایی مورد پذیرش قرار گرفته‌اند. این بدان معناست که، متغیر سوددهی پایین کار آموزشی «۰/۶۲» از میزان مشارکت مالی بخش خصوصی در توسعه آموزش را و متغیر «بی‌ثباتی قانونی» که بیشترین تأثیر (وزن) را نیز داشته است (۰/۶۵) آن را تبیین می‌کنند. معنای این مطلب این است که هر چقدر کار آموزشی سود دهی کمتری داشته باشد میزان مشارکت در بخش

خصوصی کمتر می‌شود و نیز هر چقدر بی‌ثباتی قانونی در جامعه بیشتر باشد میزان مشارکت مالی در بخش خصوصی، کاهش می‌یابد.

جدول ۱۲: میزان تبیین متغیر وابسته بر اساس مدل‌های گوناگون رگرسیونی

Table 12: *Explanation Rate of the Dependent Variable Based on Various Regression Models*

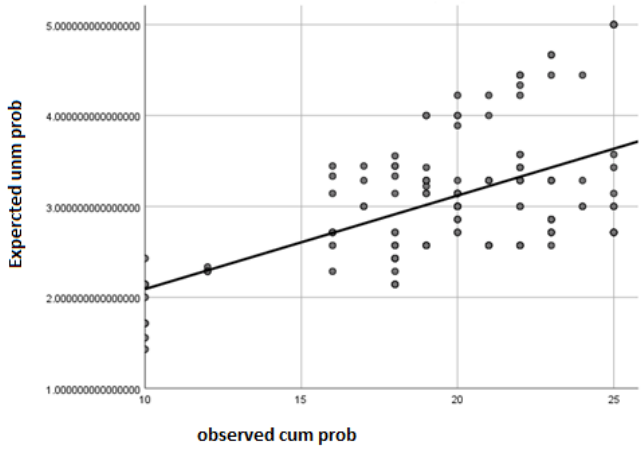
Sig	*T*	*B*	انحراف معیار	*Beta*	مدل
۰.۰۸	۳.۰۷	-	۳.۴۵	۵.۱۱	*Constant*
۰.۰۵	-۲.۶۶	-۰.۶۷۰	۰.۹۲	-۲.۷۸	بی‌ثباتی قانونی
۰.۰۷	۳.۶۹	۰.۷۱	۰.۰۹	۰.۰۸۸	سوددهی پایین کار آموزشی

مطابق اطلاعات جدول اعداد ۸ متغیری که مقدار *Sig* آنها بالاتر از ۵ درصد بوده است و به همین دلیل به‌عنوان متغیرهای پیش‌بینی کننده تغییرات متغیر وابسته، محاسبه و وارد مدل نهایی نشده‌اند، جهت آگاهی بیشتر و به همراه مقدار *Sig* مربوط به هر یک از آنها آورده شده‌اند.

جدول ۱۳: متغیرهای خارج شده از مدل نهایی تحلیل رگرسیون

Table 13: *Variables Excluded From the Final Regression Analysis Model*

مقدار *Sig*	متغیر	ردیف
Value Sig	*Variable*	*Row*
۰.۱۱	بی‌ثباتی درآمدی	۱
۰.۱۲	کاهش ریسک‌پذیری	۲
۰.۲۶	رشته تحصیلی	۳
۰.۶۳	میزان نرخ تورم	۴
۰.۸۵	میزان بیکاری	۵
۰.۶۶	میزان افزایش شهریه	۶
۰.۷۸	عملکرد دولت	۷
۰.۳۲	هنجارهای اجتماعی	۸

نمودار ۱: پراکنش متغیر وابسته تحقیق (میزان مشارکت مالی بخش خصوصی در توسعه آموزش)

Chart 1: *Distribution of the Dependent Variable of the Research (Amount of Private Sector Financial Participation in Educational Development)*

دستاوردهای جانبی مطالعات پیمایشی

در این قسمت از تحقیق، آن دسته از اطلاعاتی آورده شده‌اند که یا در پرسشنامه به‌طور مستقیم پرسیده شده‌اند و یا پاسخ پرسش‌های بوده که به منظور دیگری پرسیده شده‌اند. این کار به دو دلیل صورت گرفته است. دلیل نخست، استفاده از برخی از آنها برای تحقیقات بعدی است و دلیل دوم استفاده از آنها در تحقیق حاضر و در فصل یافته تحقیق است. به‌عنوان مثال، برخی از گویه که برای سنجش متغیری مانند « بی‌ثباتی قانونی، کاهش ریسک‌پذیری، سوددهی پایین، میزان نرخ تورم، بیکاری، میزات افزایش شهریه‌ها، عملکرد دولت، هنجارهای اجتماعی » مورد استفاده قرار گرفته‌اند.

دستاوردهای جانبی مطالعات پیمایشی

در این قسمت از تحقیق، آن دسته از اطلاعاتی آورده شدند که یا در پرسشنامه به‌طور مستقیم پرسیده شدند و یا پاسخ پرسش‌هایی بوده که به منظور دیگری پرسیده شده‌اند. این کار به دو دلیل صورت گرفته است. دلیل نخست، استفاده از برخی از آنها برای تحقیقات بعدی است و دلیل دوم استفاده از آنها در تحقیق حاضر و در قسمت یافته‌های تحقیق است. به‌عنوان مثال، برخی از گویه‌هایی که برای سنجش متغیری مانند «بی‌ثباتی قانونی، کاهش

ریسک‌پذیری، سوددهی پایین، میزان نرخ تورم، بیکاری، میزان افزایش شهریه‌ها، عملکرد دولت، هنجارهای اجتماعی» مورد استفاده قرار گرفته‌اند.

پایایی پرسشنامه

لازم به یادآوری است، بحث اعتماد یا پایایی برای سنجش میزان پایایی ابزار پرسشنامه و بعد از مطالعه مقدماتی و پیش از ورود پرسشنامه نهایی به میدان تحقیق مطرح گردید که در آنجا پس از همسو کردن گویه‌های مقیاس طیف لیکرت و سنجش انسجام درونی آنها، گویه ناسازگار حذف و مابقی گویه‌ها برای پرسشنامه نهایی حفظ شدند. حال پس از جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز تحقیق حاضر به وسیله پرسشنامه مذکور و استخراج و پردازش آن، یکبار دیگر بحث اعتماد و پایایی مطرح گردیده است، تا ضمن تأکید مجدد بر اعتماد و پایایی پرسشنامه تحقیق، زمینه‌ای برای استفاده تحقیقات بعدی نیز فراهم گردد. از این‌رو و با توجه به اطلاعات جدول زیر که بر حسب شاخص ضریب آلفای کرونباخ محاسبه گردیده است، ضریب آلفای متغیرها به‌ویژه متغیر مشارکت مالی بخش خصوصی بیشتر از ۷۰ درصد بوده است. این رقم بیانگر این مطلب است که ضریب اعتماد پرسشنامه مذکور برای سنجش متغیرهای زیر در حد قابل قبولی می‌باشد.

جدول ۱۴: ضریب آلفای کرونباخ

Table 14: *Cronbach's Alpha Coefficient*

متغیرها	ضریب آلفای کرونباخ
Variables	*Cronbach's Alpha Coefficient*
بی‌ثباتی قانونی	۰.۷۵۲
کاهش ریسک‌پذیری	۰.۸۳۲
سوددهی پایین	۰.۷۰۲
میزان نرخ تورم	۰.۷۶۳
میزان بیکاری	۰.۷۱۶
میزان افزایش شهریه	۰.۷۱۴
عملکرد دولت	۰.۷۶۶
هنجارهای اجتماعی	۰.۷۳۶

بی‌ثباتی قانونی

طبق اطلاعات جدول از تعداد ۱۲۵ نفر که به پرسش «بی‌ثباتی قانونی» پاسخ داده‌اند، فراوانی نسبی حالات متغیر به شرح زیر است، نمره میانگین متغیر بی‌ثباتی قانونی ۳.۰۷۸ از نمره ۴ می‌باشد یعنی آنان معتقدند، بی‌ثباتی قانونی و عدم شفافیت آن مشهود است. چنان که ملاحظه می‌شود، گویه‌های شماره ۱ و ۲ و ۳ دارای نمره بالاتر از میانگین کل است.

جدول ۱۵: توصیف بی‌ثباتی قانونی

Table 15: *Description of Legal Instability*

متغیر	حالات یا صفات متغیر	فراوانی نسبی	درصد فراوانی	میانگین
Variable	*States or Attributes of the Variable*	*Relative Frequency*	*Percentage Frequency*	*Average*
بی‌ثباتی قانونی	بی‌ثباتی قانونی و عدم شفافیت آن در حوزه قوانین مربوط به مشارکت بخش خصوصی مشهود است	۳۲	۴۱	۳.۵۸
	بسیاری از قوانین موجود در حوزه مشارکت بخش خصوصی انعکاس‌دهنده نظرات سرمایه‌گذاران در این حوزه نیست	۴۳	۳۷	۳.۴۷
	بسیاری از قوانین در حوزه مشارکت بخش خصوصی ضمانت اجرایی ندارند	۵۱	۴۱	۳.۵
	بسیاری از قوانین موجود در حوزه مشارکت بخش خصوصی باید اصلاح شوند	۶	۱۱	۲.۸
	بسیاری از قوانین موجود در حوزه مشارکت بخش خصوصی زائد بوده و باید حذف شوند	۱۴	۳۰	۳

کاهش ریسک‌پذیری

طبق اطلاعات جدول ۱۶ از تعداد ۱۲۵ نفر که به پرسش «کاهش ریسک‌پذیری» پاسخ داده‌اند، فراوانی نسبی حالات متغیر به شرح زیر است، نمره میانگین متغیر کاهش ریسک‌پذیری ۳.۷۹۴ از نمره ۴ می‌باشد؛ یعنی آنان معتقدند، کاهش ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران جهت مشارکت در بخش خصوصی مشهود است و اطمینانی به آینده فعالیت در این حوزه ندارند. چنان که ملاحظه می‌شود، گویه‌های شماره ۱ و ۲ دارای نمره بالاتر از میانگین کل است.

جدول ۱۶: توصیف کاهش ریسک‌پذیری

Table 16: *Description of Risk Reduction*

متغیر	حالات یا صفات متغیر	فراوانی نسبی	درصد فراوانی	میانگین
Variable	*States or Attributes of the Variable*	*Relative Frequency*	*Percentage Frequency*	*Average*
کاهش ریسک‌پذیری	کاهش ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران جهت مشارکت نمودن در بخش خصوصی مشهود است	۳۰	۵۲	۳.۹۲
	سرمایه‌گذاران جهت مشارکت نمودن در بخش خصوصی اطمینانی به آینده فعالیت در این حوزه ندارند	۲۱	۲۶	۳.۸
	من به مشارکت نمودن در بخش خصوصی علاقمند هستم اما مشکلات پیش روی آن برایم رنج‌آور است	۳۶	۲۹	۳.۱
	من به مشارکت نمودن در بخش خصوصی علاقمند هستم اما مشکلات موجود در آن مرا ناامید می‌کند	۷	۱۰	۲.۲
	از سر ناچاری مایل به مشارکت نمودن در بخش خصوصی هستم	۱۸	۳۱	۱.۴

سوددهی پایین کار آموزشی

طبق اطلاعات جدول از تعداد ۱۲۵ نفر که به پرسش «سوددهی پایین» پاسخ داده‌اند، فراوانی نسبی حالات متغیر به شرح زیر است نمره میانگین متغیر سوددهی پایین کار آموزشی ۳.۵۳۶ از نمره ۴ می‌باشد؛ یعنی آنان معتقدند، سوددهی پایین کار آموزشی، مشارکت بخش خصوصی در این زمینه را با مشکلاتی مواجه کرده است. چنان که ملاحظه می‌شود، گویه شماره ۱ دارای نمره بالاتر از میانگین کل است.

جدول ۱۷: توصیف سوددهی پایین

***Table 17:** Description of Low Profitability*

متغیر	حالات یا صفات متغیر	فراوانی نسبی	درصد فراوانی	میانگین
Variable	*States or Attributes of the Variable*	*Relative Frequency*	*Percentage Frequency*	*Average*
سوددهی پایین کار آموزشی	سوددهی پایین کار آموزشی، مشارکت بخش خصوصی در این زمینه را با مشکلاتی مواجه کرده است	۴۶	۳۶.۸	۴.۶
	اگر سرمایه‌ام را در زمینه ملک، مسکن و زمین به کار گرفته بودم، بازدهی بهتری داشت	۲۹	۲۳.۲	۳.۲
	با سپرده کردن سرمایه‌ام در بانک سود بیشتری عایدم می‌شود	۲۵	۲۰	۲.۸

نرخ تورم

طبق اطلاعات جدول از تعداد ۱۲۵ نفر که به پرسش «نرخ تورم» پاسخ داده‌اند، فراوانی نسبی حالات متغیر به شرح زیر است، نمره میانگین متغیر نرخ تورم ۳/۱۲۵ از نمره ۴ می‌باشد یعنی آنان معتقدند، بالا بودن نرخ تورم مشارکت بخش خصوصی در حوزه آموزش و پرورش را با مشکلاتی مواجه کرده است. چنانکه ملاحظه می‌شود، گویه ۱ دارای نمره بالاتر از میانگین کل است.

جدول ۱۸: توصیف نرخ تورم

***Table 18:** Description of Inflation Rate*

متغیر	حالات یا صفات متغیر	فراوانی نسبی	درصد فراوانی	میانگین
Variable	*States or Attributes of the Variable*	*Relative Frequency*	*Percentage Frequency*	*Average*
نرخ تورم	بالا بودن نرخ تورم مشارکت بخش خصوصی در حوزه آموزش و پرورش را با مشکلاتی همراه کرده است	۴۶	۲۳	۳/۲۳
	امنیت سرمایه‌گذاری در حوزه آموزش وپرورش کشور وجود ندارد	۱۱	۴	۱/۰۳

نرخ بیکاری

طبق اطلاعات جدول از تعداد ۱۲۵ نفر که به پرسش «نرخ بیکاری» پاسخ داده‌اند، فراوانی نسبی حالات متغیر به شرح زیر است، نمره میانگین متغیر نرخ بیکاری ۳/۸۱۸ از نمره ۴ می‌باشد یعنی آنان معتقدند، بالا بودن نرخ بیکاری مشارکت بخش خصوصی در حوزه آموزش و پرورش را با مشکلاتی مواجه کرده است. چنانکه ملاحظه می‌شود، گویه ۱ دارای نمره بالاتر از میانگین کل است.

جدول ۱۹: توصیف نرخ بیکاری

Table 19: *Unemployment Rate Description*

متغیر	حالات یا صفات متغیر	فراوانی نسبی	درصد فراوانی	میانگین
Variable	*States or Attributes of the Variable*	*Relative Frequency*	*Percentage Frequency*	*Average*
نرخ بیکاری	بالا بودن نرخ بیکاری مشارکت بخش خصوصی در حوزه آموزش و پرورش را با مشکلاتی همراه کرده است	۴۶	۲۳	۳/۸۲
	عدم ثبات اقتصادی کشور، مشارکت بخش خصوصی در حوزه آموزش و پرورش را با مشکلاتی همراه کرده است	۱۱	۴	۱/۰۳

بی‌ثباتی درآمدی

طبق اطلاعات جدول ۲۰ از تعداد ۱۲۵ نفر که به پرسش «بی‌ثباتی در آمدی» پاسخ داده‌اند، فراوانی نسبی حالات متغیر به شرح زیر است، نمره میانگین متغیر بی‌ثباتی در آمدی ۳/۲۶۹ از نمره ۴ می‌باشد؛ یعنی آنان معتقدند، بی‌ثباتی در آمدی، مشارکت بخش خصوصی در حوزه آموزش و پرورش را با مشکلاتی مواجه کرده است. چنانکه ملاحظه می‌شود، گویه شماره ۱ دارای نمره بالاتر از میانگین کل است.

جدول ۲۰: توصیف بی‌ثباتی درآمدی

Table 20: *Description of Income Instability*

متغیر	حالات یا صفات متغیر	فراوانی نسبی	درصد فراوانی	میانگین
Variable	*States or Attributes of the Variable*	*Relative Frequency*	*Percentage Frequency*	*Average*
بی‌ثباتی درآمدی	بی‌ثباتی درآمدی مشارکت بخش خصوصی در حوزه آموزش و پرورش را با مشکلاتی همراه کرده است	۴۵	۳۱	۳.۴
	عدم ثبات اقتصادی کشور، مشارکت بخش خصوصی در حوزه آموزش و پرورش را با مشکلاتی همراه کرده است	۱۱	۴	۱/۰۳

افزایش شهریه‌ها

طبق اطلاعات جدول ۲۱ از تعداد ۱۲۵ نفر که به پرسش «افزایش شهریه‌ها» پاسخ داده‌اند، فراوانی نسبی حالات متغیر به شرح زیر است، نمره میانگین متغیر افزایش شهریه‌ها ۳/۸۰۲ از نمره ۴ می‌باشد یعنی آنان معتقدند، افزایش شهریه‌ها، مشارکت بخش خصوصی در حوزه آموزش و پرورش را با مشکلاتی مواجه کرده است. چنانکه ملاحظه می‌شود، گویه شماره ۱ دارای نمره بالاتر از میانگین کل است.

جدول ۲۱: توصیف افزایش شهریه‌ها

Table 21: *Description of Tuition Fee Increases*

متغیر	حالات یا صفات متغیر	فراوانی نسبی	درصد فراوانی	میانگین
Variable	*States or Attributes of the Variable*	*Relative Frequency*	*Percentage Frequency*	*Average*
افزایش شهریه‌ها	افزایش شهریه‌های مدارس غیر انتفاعی، باعث کاهش مشارکت بخش خصوصی شده است	۵۱	۴۰	۳/۹
	عدم توانایی مالی عامه مردم در استفاده از بخش خصوصی، باعث کاهش مشارکت بخش خصوصی شده است	۴۸	۳۵	۳/۶

عملکرد دولت

طبق اطلاعات جدول ۲۲ از تعداد ۱۲۵ نفر که به پرسش «عملکرد دولت» پاسخ داده‌اند، فراوانی نسبی حالات متغیر به شرح زیر است، نمره میانگین متغیر عملکرد دولت ۳/۸۱۸ از نمره ۴ می‌باشد، یعنی آنان معتقدند، عدم توان حمایتی دولت، مشارکت بخش خصوصی در حوزه آموزش و پرورش رابا مشکلاتی مواجه کرده است، بالا بودن بهره وام‌های پرداختی از سوی دولت، شرایط اعطای تسهیلات بانکی، ضمانت نامه‌هایی که بانک‌های دولتی طلب می‌کنند، سبب کاهش مشارکت بخش خصوصی در آموزش و پرورش می‌شود. چنانکه ملاحظه می‌شود، گویه‌های شماره ۱ و ۵ دارای نمره بالاتر از میانگین کل است.

جدول ۲۲: توصیف عملکرد دولت

Table 22: *Description of Government Performance*

متغیر	حالات یا صفات متغیر	فراوانی نسبی	درصد فراوانی	میانگین
Variable	*States or Attributes of the Variable*	*Relative Frequency*	*Percentage Frequency*	*Average*
عملکرد دولت	بالا بودن بهره وام‌های پرداختی از سوی دولت برای مشارکت‌کنندگان بخش خصوصی در حوزه آموزش و پرورش به صرفه نیست	۲۳	۱۹	۴.۲
	شرایط وضع شده از سوی دولت جهت اعطای تسهیلات بانکی منصفانه نیست	۴۴	۳۲	۳.۲
	وثیقه و ضمانت‌نامه‌هایی که بانک‌های دولتی به هنگام اعطای وام از مشارکت‌کنندگان بخش خصوصی در حوزه آموزش و پرورش طلب می‌کنند سنگین است	۱۱	۶	۱.۲
	قوانین تشویقی مربوط به معافیت‌های مالیاتی، برای افرادی که به تعهداتشان عمل می‌کنند (مثلاً مالیاتشان را به موقع پرداخت می‌کنند)، اعمال نمی‌شود	۳۰	۳۵	۳.۴
	سطح بالای سرمایه‌گذاری مورد نیاز برای ساخت مدارس و فضاهای آموزشی وجود ندارد	۲۲	۳۰	۴.۱
	کمبود زمین و املاک مورد نیاز در داخل شهرها به منظور ساخت مدارس و فضاهای آموزشی کم است	۴۶	۲۱	۲.۱
	امنیت سرمایه‌گذاری در حوزه آموزش و پرورش در کشور وجود ندارد	۵۲	۴۴	۳

هنجارهای اجتماعی

طبق اطلاعات جدول ۲۳ از تعداد ۱۲۵ نفر که به پرسش «هنجارهای اجتماعی» پاسخ داده‌اند، فراوانی نسبی حالات متغیر به شرح زیر است، نمره میانگین متغیر هنجارهای اجتماعی ۳/۷۷۰ از نمره ۴ می‌باشد؛ یعنی آنان معتقدند، هنجارهای اجتماعی، مشارکت بخش خصوصی در حوزه آموزش و پرورش رابا مسائلی رو به رو کرده است. فقدان فرهنگ و تفکر مناسبی از برون سپاری، پایین بودن انگیزه حامیان مالی، عدم آشنایی توده مردم با مفاهیم مشارکت و فقدان مطالعات کافی، کمبود تبلیغات و بی‌توجهی مردم نسبت به مشارکت بخش

خصوصی، این مسأله را با مشکلاتی مواجه کرده است. چنانکه ملاحظه می‌شود، گویه شماره ۱ و ۲ دارای نمره بالاتر از میانگین کل است.

جدول ۲۳: توصیف هنجارهای اجتماعی

Table 23: *Description of Social Norms*

متغیر	حالات یا صفات متغیر	فراوانی نسبی	درصد فراوانی	میانگین
Variable	*States or Attributes of the Variable*	*Relative Frequency*	*Percentage Frequency*	*Average*
هنجارهای اجتماعی	فقدان فرهنگ و تفکر مناسبی از برون سپاری و مشارکت بخش خصوصی	۶۶	۳۲	۴/۱
	پایین بودن انگیزه حامیان مالی به منظور مشارکت بخش خصوصی در آموزش و پرورش	۵۱	۳۱	۳/۹
	عدم آشنایی توده مردم و مدیران آموزش و پرورش با مفاهیم مرتبط با مشارکت بخش خصوصی در آموزش و پرورش	۵	۳	۱/۱
	فقدان مطالعات کافی در حوزه مشارکت بخش خصوصی در آموزش و پرورش	۱۲	۲۴	۲/۱

بحث و نتیجه‌گیری

از نظر صاحب‌نظران حوزه برنامه‌ریزی آموزشی افزایش تمرکززدایی و خصوصی‌سازی به منزله یک راهبرد کارآمد برای تضمین کیفیت و انعطاف‌پذیری نظام‌های آموزشی در یک اقتصاد جهانی شده محسوب می‌گردد. نظام آموزشی کشور ایران با چالش‌های بسیاری در حوزه‌های تأمین مالی، ارائه، کارایی، کیفیت، برنامه درسی و نیروی انسانی روبرو است. بیشتر این چالش‌ها نتیجه مستقیم کمبود منابع مالی است که با سیاست‌های فعلی دولت، تأمین منابع بیشتر برای حل این چالش‌ها امکان‌پذیر نیست، زیرا به نظر می‌رسد که علیرغم شعارهای دولت و مسئولین مربوطه، در عمل آموزش و پرورش جزو اولویت‌های نخست کاری آنها محسوب نمی‌گردد. در طول دو دهه گذشته بخش خصوصی به شکل مدارس غیر انتفاعی (حال غیر دولتی) در فراهم‌سازی آموزش سهیم بوده است. با این وجود سهم دانش‌آموزان ثبت نامی این‌گونه مدارس هیچگاه به ده درصد کل دانش‌آموزان نرسیده است و در عمل نتوانسته است تأثیری قابل توجه و معنادار در حل چالش‌های آموزش و پرورش داشته باشند. از این‌رو اجرای مکانیسم‌های مشارکت دولتی ـ خصوصی در یک چهارچوب قانونی ـ نظارتی

مناسب می‌تواند به‌عنوان راه حلی مؤثر برای رها کردن آموزش و پرورش از چالش‌های پیش رو به حساب آید.

با توجه به نتایج مطالعات پیمایشی، می‌توانیم نتیجه‌گیری‌های زیر را ارائه دهیم:

نتایج فرضیات پژوهش نشان داد که میزان مشارکت بخش خصوصی در حال حاضر به‌عنوان متغیر تابع ۸۱۸/۳ (در بازه۰ تا ۴) بوده است که نمره بالایی می‌باشد.آزمون و بررسی فرضیات پژوهش نشان داد که از بین متغیرهای مستقل اسمی دو حالتی، جنسیت بر مشارکت بخش خصوصی، به‌عنوان متغیر تابع، تأثیر داشت و از بین متغیرهای مستقل فاصله‌ای، بی‌ثباتی قانونی، کاهش ریسک‌پذیری، سوددهی پایین، نرخ تورم، میزان بیکاری، میزان افزایش شهریه‌ها بر مشارکت بخش خصوصی در توسعه آموزش و پرورش ایران از ابتدای انقلاب اسلامی تاکنون تأثیر مثبت داشته‌اند و این روند مشارکت روندی رو به رشد بوده است.

References:

Abolghasemi, M.; Daneshnia, M. (2016). "The impact of financial development on economic growth in Iran, bi-quarterly journal of monetary and financial economics (former knowledge and development)", new period, 18 (2): 43-60. (Persian).

Azizi, N.; Jafari, P.; Waliullah, F.; Sanobari, M. (2018). "Barriers to private sector participation in Iran's education: the case of non-profit schools", Journal of Educational Sciences of Shahid Chamran University of Ahvaz, 20(1): 75-94. (Persian).

Bashiri, A. (2017). "Financial and operational performance of companies included in Article 44 listed in Tehran Stock Exchange before and after privatization", Scientific-Research Quarterly of Iranian Economic Studies, 9 (18): 9-28. (Persian).

Bell, L.; Stoneson, H. (2019). Educational policy (process, topics and effects), Translated by Mahmoud Abolghasemi and Koresh Fathi Wajargah, Tehran: Nur al-Saqlain. (Persian).

Beri, H. (2016). Co-integration, error-correction, and the econometricanalysis of non-stationary data, Advanced Texts in Econometrics. Oxford, UK: Oxford University Press.

Fadai Kayani, M.; Hemmati; A. A.; Karkeabadi, H. (2017). Investigating the effect of privatization on the productivity and optimal consumption of resources, a conference on the review and analysis of the principles, bases, models and scientific and operational solutions for the reform of the consumption pattern. University Jihad, Allameh Tabatabai Unit. (Persian).

Ghasemi Puya, I. (2014). People's participation in education. Tehran: Research Institute of Education and Training. (Persian).

Hoxby, C. M. (2020). "Does competition among public schools benefit students and taxpayers?", American Economic Review, 90(5), 1209-1238.

Jafari, P. (2013). Private sector participation in education. Tehran: Organization of Privatization, Studies and Planning Management. (Persian).

Jamshidi, L.; Hamidreza Arasteh; A. R.; Grandson, I. Zainabadi, H. R. (2019). "Qualitative development of privatization of higher education in Iran: micro requirements and prerequisites", Two

Quarterly Journals of Innovation and Value Creation, 1(3): 65-88. (Persian).

Louin, E. M. M. (2014). “Privatizationof Higher Education in Uganda and theGlobal Gender Justice Ideal: UneasyBedfellows?”, Educational Review, 62(3), 315-328.

Midgley, J., A. Hall., M. Hardmani & D. Narine. (1986). Community Participation, Socialdevelopment and the state. London, UK: Methuen & Co. Ltd.

Qolizadeh, M. (2015). “Comparing the performance of companies before and after privatization”, Journal of accounting and auditing studies, 1 (1): 109-98. (Persian).

Rabiei, A.; Nazarian, Z. (2018). “Examining the challenges of privatization of higher education”, Management in Islamic University, 1(4): 647-668. (Persian).

Rabiei, A.; Nazarian, Z. (2018). “Obstacles to the privatization of higher education in Iran and providing solutions to solve them”, Iranian Higher Education Association Quarterly, 4(2): 171-206. (Persian).

Sarukhani, B. (2015). An introduction to the encyclopedia of social sciences. Tehran: Keihan. (Persian).

Shirvand, Gh.; Hosseini, S. M.; Akhari, A. (2016). “What is the best measure for performance evaluation?”, Economic Research Journal, 8 (31): 121-145. (Persian).

Tasnimi, A. A.; Sajjadi, M. M. (2015). “A critique on the theoretical foundations of privatization of higher education centers”, Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education, 20: 15-43. (Persian).

Wat, H. (2019). “Decentralization and Privatization of Education in El Salvador: Assessing the Experience”, International Journal of Educational Development, 23(2), 145-66. (Persian).

Weiler, H. N. (2021). States and markets: Competing paradigms for the reform of higher education in Europe. Occasional paper. New York: National Center for the Study of Privatization in Education, Teachers College, Columbia University.

Werger, A. & Garcia, D. R. (2016). “The Expanding Role of Privatization in Education: Implications for Te acher Education and Development”, Teacher Education Quarterly, 34(2), 11-24.

World Bank (2018). Final Report: Post-Approval Quality at Entry/Quality of Supervision Assessment AfricaEducation. The World Bank/IFC/M.I.G.A. Office Memorandum.

Yıldırım, M. (2021). "Effects of privatization on education quality and equity: Comparisonof a public and a private primary school in Turkey", European Journal of Research on Education, 2014, Special Issue: Contemporary Studies in Education, 40-46.

Yoamora, J. H. (2023). "The Role of the Community in Education", in the Forum for Advancing Basic Education and Literacy, 3(4), September. Cambridge: Harvard Institute for International Development.

The Role of the Private Sector in the Development of Education in Iran (Case Study: the City of Sabzevar)

Azadeh Narenji Sani[1], *Aliakbar Mahmoodzadeh (Ph.D)*[2]
Masoud Imanian Ardebili (Ph.D)[3]

Doi: 10.22055/qjsd.2026.46898.2951

Abstract:

Privatization entails mobilizing additional resources for education, ensuring the efficient use of these resources, and fostering greater flexibility in the delivery of educational services. The present study aimed to examine the trend of private sector participation in the development of Iran's education system from the Islamic Revolution to the present, as well as the socio-economic factors influencing this participation; a case study of the education system in Sabzevar County was conducted. The research employed quantitative methods, including mean comparison tests (t-tests), analysis of variance (ANOVA), correlation analysis, and regression analysis. Raw data obtained from the statistical population were analyzed using appropriate statistical techniques and SPSS software. The statistical population consisted of all owners and shareholders of non-profit schools in Sabzevar County (totaling 125 individuals); given the small size of the population, a census method was used. The findings highlight the importance of considering various variables to enhance private sector participation in educational development. Statistical analyses and the confirmation of various hypotheses underscore the necessity of legal reforms, policy stability, and attention to socio-economic factors to attract private sector involvement. These results align with previous research, thereby reinforcing the validity of the findings. Consequently, it is recommended that policymakers and officials utilize these results to formulate and implement appropriate plans and strategies for increasing private sector participation.

Key Concepts: *Participation Process, Private Sector, Development, Education, Socio-Economic Factors*

[1] PhD student, Department of Sociology, Qochan Branch, Islamic Azad University, Qochan, Iran, azadeh.nj.sani@gmail.com
[2] Assistant Professor, Department of Sociology, Shirvan Branch, Islamic Azad University, Shirvan, Iran (Corresponding Author), mahmoudzadeh@iauq.ac.ir
[3] Assistant Professor, Department of Sociology, Qochan Branch, Islamic Azad University, Qochan, Iran, imanian1720@iauq.ac.ir

© 2019 by the authors. Licensee SCU, Ahvaz, Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-Non Commercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0 license) (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).